

»Moja pa bode skrb, da iz Loke dobiš vse potrebno. Z Bogom, amice!«

Že prej je bil z roko mignil jezdecem, da so posedli na kónje.

Sedaj ga je obkrožila vsa tolpa in ž njo je oddirjal po poti proti Loki. Jošt Tolmajnar pa je ostal na mestu, prava živa podoba béde in zapuščenosti!

(Dalje prihoanjič.)

Oče in hči.

Povest.

Spisal A. Planinec.

Góšt dež je padal na namočena tla, ko me je nekega dné avgusta meseca trudna in lena kobilica vozila po cesarski cesti v vas Jasno brdo.

Jasnobrdčanje so imeli namreč v skupni posesti velik pašnik in nekaj orál gozda. To so hoteli med seboj porazdeliti. Kdor pozna take komisije državnega zemljemerca, misli si lahko, da nisem ravno pričakoval za tri ali štiri tedne, kolikor časa sem imel posla na Jasnem brdu, Bog si ga védi, koliko zabave in kratkočasja.

Jasno brdo je vas na Dolenjskem ob štajersko-hrvaški meji s pošto in župnijo ter je središče občini jednakega imena. To je vse, kar se mi je védelo povedati in kar sem védel o Jasnem brdu, ko je srečno moj na pol odkriti voz, v katerem sem nazaj naslonjen ravno zadrémal, obstal pred prijazno hišo, sezidano v jedno nadstropje. Tukaj je bila tudi, kakor sem takoj zapazil, pošta. Od farne cerkve je zazvónilo póludan in tudi moj želodec mi je pravil isto.

Srečno sem zlezal z neródnega vozá in se oziral, ne pride li kdo, da bi tudi mojo prtljago spravil v hišo, ko zaslišim, da v prvem nadstropji skoro nad mano nekdo odpira okno.

Pogledam kvišku in ugledam mlad rdečeličen obrazek, ki se je pa takoj skril, ko je njega lastnica videla, da jo opazujem.

Zakričati sem že hotel prav robato v hišo, ni li nobenega človeka, ki bi prišel na pomoč, toda lepi obrazek góri v oknu me je pomiril še v pravem času. Takšno moč ima na nas močne može telesna lepota slabše polovice človeškega rodú!

Iz mojih meditacij me je vzbudil na véžnem pragu pozdrav póstarnega gospoda,

»Prosim, le vstopite, prtljaga se Vam bode že prinesla v sobo, če Vas je volja dlje časa ostati pri nas.«

Govoril je lépo, gladko slovenščino, a vender se mi je slišal iz govorice tuj naglas. Stisnem mu ponudeno mi desnico ter stopim za njim v hišo.

Véde me v sobo na levo plát, kjer takoj odložim na pol mokro vrhnjo suknjo.

»Dovolite, jaz sem inženir Janko Kačič in ostanem za nekaj tednov tukaj na Jasnem brdu v uradnih stvaréh. Morda dobim pri Vas za ta čas stanovanje in, kadar ne bodem zunaj v gozdu ravno po opravkih zadržan, tudi hrano?«

»Pri nas, pri nas. To se pravi, saj drugod na Jasnem brdu ni za gospôdo nobene gostilne. Jaz sem tukajšnji krčmar in poštar Peruzzi, in prav veselí me, da sem jaz prvi, ki Vas pozdravlja.«

Ugenil sem, da ni gospodar domačin. Lah mora biti po imeni soděč. No, vse jedno, prav prijazen in, kar se vidi, omikan gospod je.

»Ali boste kàj pili? Takoj Vam naročim in zaradi Vaših stvari ukazem zajedno, da se spravijo v sobo, Vam namenjeno. Prav prijazna je in upam, da boste zadovoljni.«

Kmalu za njim stopi v sobo gospodinja, kakor sem jo presodil. Gospodar se mi je zdel star mnogo čez petdeset let, a gospodinja je bila videti, da ima jedva dosti nad trideset. Bila je precěj obila, z okroglega obraza ji je sijala dobrota in prava gospodinjska skrbnost in zdelo se mi je, da me pozdravlja prav po máterinski.

»Dober dan, gospod inženir! Gotovo ste lačni in žejni. Takoj, v nekoliko minutah bode kosilo na mizi. Za ta čas si pa žejo ohladite in ako želite še prej kàj jesti, postrežem Vam tudi lahko.«

»Hvala Vam, gospá! Nečem si slastí pokvariti za kosilo. Žejo si pa précej ugasím,« rečem ji in si natočim kozarec vina iz steklenice, katero je postavila prédme na mizo.

»Gospá nisem, gospod inženir, vedno sem še deklè in gospodinjim tu pri svojem bratu,« reče in se mi nasmeje prav dobrohotno. »Poprijáteljiva se pa vse jedno lahko, dasi sem že stara in Vi še mladí,« dostavi še ter hoče oditi. Toda pri vratih se še ustavi in me vpraša:

»Ali hočete, gospod inženir, samí kositi ali Vam pa ugaja bolje v družini? Lehko kosite z nami. Malo nas je, samí domači smo, brat moj, moja netjákinja Milka in moja malenkost.«

»Prav z veseljem, gospodičina tedaj.«

»Nič, gospodičina, recite mi Mina, kakor me imenuje vse v hiši.«

»Dobro tedaj, Mina,« rečem dobrovoljno; »človek je za družčino ustvarjen in zahvaljujem se Vam za ponudbo.«

»Danes Vam ne bodem mogla z ničimer postreči, kakor s tem, kar bomo jedli mi vsi, ker nismo védeli, da pridete. Zvečer in jutri Vam pa napravim, kar Vam najbolj gré v slast. Toda hitro, Vi ste lačni, jaz stara klepetulja Vam pa tukaj otróbi vežem.«

»V prijazno hišo sem zašel in ne bode takó hudó, kakor sem se bal,« mislim si, ko je odšla Mina.

Kmalu je bila miza pogrnena. Ko zopet vstopi gospodar, za njim Mina z juho in tretja, Milka, prav óni radovedni obrazek, ki sem ga opazil prej v oknu.

»Moja hčerka, gospod inženir! Ravno iz ljubljanske nunske šole je prišla zopet domóv, pa se ji takó pustó zdí tukaj, da hoče na vsak načín nazaj v Ljubljano in se ponúiniti.«

»Ti moraš pa tudi précej Milki nagajati,« pretrga mu Mina besedo.

Sédli smo za mizo in med obedom sem zvédel marsikaj o Peruzzijevi rodbini.

Peruzzi je bil navzlic tujemu imenu rojenjá Slovenec ali, kakor je pravil, živel je do skoro pred desetimi leti v tujini. Domá je takrat gospodovala še njegova žena, on pa je tržil po Rumuniji in Srbiji in bil vedno le kratek čas domá. Ko mu je umrla žena, preselil se je stalno svoji hčerki na ljubav, četudi je drugače nerad popustil nemirno svoje življenje v tujini, zopet v svoj rojstveni kraj. Prej ni bilo na Jasnem brdu pošte, ali po trudu Peruzzijevem jo je dobil ta odljudni kraj. Prvi poštar jasnobrdski je bil Peruzzi sam.

Ž njim se je preselila v hišo tudi sestra Mina, ki je prej živela pri nekem drugem bratu, župniku nekje v Istri. Naprosil jo je gospodar sam, ker je videl, da potrebuje gospodinje v hiši, a ženiti se ni hotel v drugo.

Milka je bila tiho dekletce, ki je s svojimi naivnimi črnimi očmi zvedávo gledala v božji svet. Poznala se ji je samostanska vzgoja in da ji je zgodaj umrla mati, kateri hčerka mnogokaj lože zaupa, kakor očetu. Tudi teta Mina si ni védela pridobiti zaupanja mladega dekleta Brigala se je samó za gospodinjstvo.

Milkina lepota še ni bila dovršena, bila je v svoji rasti, kakor tudi v svojem značaji še nerazvita, na pol otrok, na pol devica.

Jaz sem si štel v svojo dolžnost, da zabavam družčino pri kosilu, in če sem kàj pripovedoval, poslušala me je Milka zeló pazno in se tudi prav odkritosrčno smijala tej ali óni nedolžni šali. Nje

plahost je kmalu izginila in, kakor sem lahko opazil, pridobil sem si v kratkem zaupanje in prijateljstvo vseh Peruzzijevih.

Po obedu sva sedela z gospodarjem še nekoliko časa pri črni kavi in pušila. Kadar sta Mina in Milka pospravili z mize, ostala je Mina v kuhinji, Milka pa je prisedla k nama.

Ko je prižigala očetu smodko, ponudim za šalo Milki, ali bi ne hotela tudi ona pokusiti jedne cigarete. Zasmijala se je, toda ko ji je tudi oče začel prigovarjati ter jo dražiti, da to ni greh, vzela je res drobno smodčico med prstke, uteknila jo v usta in si jo prižgala.

Mina je ravno nekaj prišla iskat v sobo, ko je Milka sicer še nekaj neróдно, vendar z očividno slastjo srkala dim iz smodčice.

»No, to pa povem materi Korduli. -- Nuna, ki kadí cigarete Ha, ha!« smeje se in nagaja netjákinji svoji.

Milka se zardí. Sram je je bilo.

Jaz jo pa tolažim:

»Ne bojte se, gospodičina, če Vas zaradi tega ne vzemó v samostan, dobili bode te že še tudi zunaj njega kakov kraj, kjer Vam bode še bolj všeč.«

Kmalu potem sem vstal izza mize, ker sem hotel iti k županu, da dobim za jutri potrebnih pomagáčev in potem takoj pričnem delo.

Milka je položila do polovice skajeno cigareto na stran. Zató jo vprašam:

»Ali Vas morda glava bolí od káje, gospodičina?«

Odgovóri mi, da ne.

Svetujem ji, naj izpije kozarec mrzle vode, ker prvi začetek káje je vedno, kakor vsak drug, težak.

Razšli smo se potem vsak na svoj pôsel. —

Ko sem se prihodnji dan prebudil, bilo je najlepše jutro. Takoj na vse zgodaj sem šel s svojimi ljudmi v gozd, rekoč, da se vrnem šele proti večeru. Naložili so záme jednemu nosáču v koš toliko jedila, da bi imel tudi za dva, tri dni dovolj.

Pozneje, nego sem mislil, prišel sem zvečer na svoj sedanji dom. Pričakoval sem, da bode že vse spalo. Pa ni bilo res. Ko sem se pripeljal pred hišo, čulo se je v sobi glasno življenje, petje in smeh. Vstopim. Za mizo, kjer sem prejšnji dan kosil in večerjal z domačimi, sedelo je poleg gospodarja in njegove hčerke Milke še pet oseb. Vsi so bili v živem pogovoru. Govorilo se je nemški.

Premišljeval sem, kam naj sédem, ko me Peruzzi ugleda in naredí prostor pri mizi. Takoj me gostom predstavi. Bili so potujoči gledališki igralci, kateri so hoteli tudi na Jasnem brdu poskusiti svojo srečo.

»Nemški igralci na Jasnem brdu! Kdo jih boče pa poslušal, saj menda razven Peruzzičevé rodovine ne razume nikdo nemške besede. — Župan je sicer včeraj z menoj hotel lomiti neko samó njemu razumno nemščino, vendar ko je videl, da jaz ne maram govoriti nemški, poprijel se je tudi on gotovo prav rad domače govoríce.«

Gledališko osebje je štelo, kakor že povedano, pet ljudij: dvé dami in tri gospode.

Vodja te družbe, kakor se je sam nazival, nosil je med kulturnimi naródi dokaj navadno ime Maier. Starejša dâm je bila menda njegova soproga, mlajša hči.

Prvi se je videlo, da ima najmenj kakih petdeset let, a védla se je takó, kakor bi jih še ne imela ni polovico. Mlajša, katero so imevali gospodičino Elviro, bila je zeló mlada in res tudi lepa, no pa, kakor se mi je zdelo, izkusila je že toliko, kakor bi imela še jedenkrat toliko let. Vsaj kazala se je, kakor bi ji ne bilo prav nič novega na svetu. Za predmet tukajšnjih svojih zmag si je izbrala menda gospoda Peruzziča. Sedela je poleg njega, požirala ga skoro s svojimi globokimi očmi ter se sploh brigala le za njega.

Poleg že opisanih oseb mi je predstaviti bralcem še gospoda Jeana in gospoda Beppa.

Jean je bil mladič komaj nekaj nad dvajset let in prav lep mož. Nežne polti, kakor deklè, in črnih kodrastih lás, imel je svetle oči, ki so se kar zabliskale, ako je koga pogledal. Sedel je poleg Milke in govoril ji je gotovo prav mikavno, kajti ona ga je poslušala takó zvesto in se mu smijala takó srečno, da bi ja imel človek za zaljubljenca, ako bi ne védel, da sta se videla danes prvokrat v življenji.

Beppo pa je bil star možiček. Videlo se mu je, da ga vse okrog ne briga prav nič, pušil je smodko za smodko in zraven pridno srkal vino.

Jaz sem sedel poleg njega in gospé Majerice. Ona se je lotila mene i govorila v mé, dasi sem ji komaj dajal odgovor na vsako tretje vprašanje. Stari Beppo me je pustil na miru, bil je tih in zaptopljen le v svoj kozarec in v svoja premišljevanja.

Opazoval sem vso družbo. Gledal sem Peruzziča, kakó mu je ugajalo dobríkanje lépe Elvire, kakó se mu je brala z obraza strast, da se je komaj premagoval. Opazoval pa sem tudi Milko in Jeana. Kaj? Ta plaha déklica, kateri je sijala nedolžnost z obraza, o kateri se še ni moglo včeraj reči skoro, da je že devica, marveč le otrok, da se boče ona udala v nekoliko urah prvemu mladeniču, ki ji umeje sladke besede šepetati na uho!?. . .

Mina je prihajala le za kratke trenutke v sobo. Imela je zunaj dovolj opravka in ni se mogla dolgo muditi pri mizi.

Dolgo sem gledal to družbo. Napósled pa me je obšla neka sveta jeza, ko se je Jean takó prosto védel proti Milki. Ravno ji je nekaj šepnil na uho, in da ji je bilo po godu, videl sem na nje srečnem obrazku. Ko se mu je ona smijala, porabil je to priliko in jo rahlo poljubil na nje ušesce. Ona menda še čutila ni tega.

Jeza me je obšla in hotel sem skočiti fantalinu v obraz. Pa čemu tak prizor, s katerim se bodem osmešil le sam! Vender se mi je zdelo, da je moja dolžnost, naj o tem govorim z Mino. Poslovil sem se od družbe in videlo se jim je vsem, da me ne bodo pogrešali.

Gospodar mi je sicer rekel, naj še malo počakam, da bodo pili še punč, a jaz sem se izgovarjal, da sem truden in nikdo me ni drževal.

Pred kuhinjo srečam Mino.

»Kakó Vam ugajajo ti komedijantje?« vprašam jo.

»Ali ni res, da so prav prijetni ljudje? Pa Vi, gospod inženir, ali greste že spat? Sram Vas bodi, takó mlad in takó zaspan,« šali se z menoj.

Videlo se mi je, da je tudi Mina vsa vneta za te popotne igralce, in ne da bi še kaj govoril, želel sem ji lahko noč in šel po stopnicah v prvo nadstropje v svojo sobo.

Bilo je že po polunóči, ko je utihnilo po hiši, in šele takrat sem zaspal. —

Tretji dan nisem šel v gozd, temveč izdeloval sem svoje stvari domá. Pa bilo je toliko ropota in hoje po hiši, da me je skoro motilo pri mojem delu. Pripravljalo se je ves dan za večerno predstavo. Jean se je za te priprave le malo brigal, kajti ko sem pogledal skozi okno na vrt, videl sem ga izprehajati se z Milko.

Opóludne so zopet vsi skupaj prav veseli in dobre volje sedeli za mizo. Ljubkovanje med Milko in Jeanom, in isto takó med Elviro in Peruzzijem mi je že presédalo, da sem sklenil, ker mi družčina ni ugajala prav nič, na večer sam záse jesti v svoji sobi.

Najbolj od vseh se je izpremenila v tem kratkem času Milka. Mene se je vedno ogibala. Jaz sem jo resno pogledal in takoj je izginila in gotovo ni nje pogled mojega očesa srečal nalašč, temveč le nehoté.

Zvečer je bila predstava pri Peruzziji. Kaj so igrali, ne vem več. Pred igro sta pela Elvira in Jean nekaj groza zastarelih dunajskih pesmij.

Zijál je bilo še precèj, ki so se igralcem smijali, ne da bi vedeli, zakaj, kajti razumel jih ni nihče. Jaz sem ostal le komaj četrtinko ure ter potem izginil v svojo sobo, rekoč dekli, naj mi gôri prinese večerjo. Prihodnji dan sem se mislil na vse zgodaj že odpeljati na svoje delo. —

Ko zjutraj vstanem, bila je jedino Mina že po konci, ki mi je, ne da bi je vprašal, takoj povedala, da so včera zopet vsi skupaj ostali celó éz pólunoč, le ona je šla nekoliko prej spat, in ko je rekla Milki, naj gré ž njo, ni hotela iti, takó dobro se je zabavala.

»Pa to so res tudi tako prijazni ljudje in vedno dobre volje, da mora človek vesel biti v njih družbi, ako bi imel še toliko skrbij. Le sevéda takó resnega človeka, kakor ste Vi, gospod inženir, ne spravi nobena burka v smeh,« golčala mi je Mina, kakor bi me nalašč hotela jeziti.

Ko bi slišala Mina, kaj sem o nji in o vseh Peruzzijevih mislil tiho záse, ne vem, če bi dobil še kdaj prijazno besedo iz njenih ust.

Neka čudna skrb za Milko se mi je vzbudila, katere se nisem mogel nikakor otresti. —

Tako je minéval dan za dnevom in minilo je skoraj štirinajst dnij, ko nobenemu izmed gledališke družbe še na misel ni prišlo, da bi odrinili.

Jaz se nisem hotel več brigati za nobenega, a tudi záme se ni brigal nihče.

Le jedenkrat sem posvaril gospodarja pred Jeanom zaradi njegove hčerke. Ta se mi je smijal:

»Kaj bode ta otrok! Saj še ne vé, kaj je ljubezen!«

Pa jaz sem mu še jedenkrat rekel in silil v njega, da bi jaz na njegovem mestu vrgel vso to sódrgo iz hiše, celó na to sem ga opomnil, da bodo kar hipno izginili in za ves ta čas, odkar pri njem dobro jedó in pijó, pozabili plačati, pa ni me že poslušal, kajti ravno je prihajala proti nama Elvira in mu klicala že od daleč:

»Nekaj novega, gospod Peruzzi!«

»Poglejte jo, kakó je lepa, kakor mladi dan!« odgovorí mi on na tihem, kakor bi to hotel rêči le samemu sebi.

»Veste kaj, gospod Peruzzi, danes zvečer ne bodemo igrali, naredimo tedaj kakšen izlet popóludne. Takó lep dan je,« reče mu Elvira in mu položí roko okoli vratú, kakor bi ga hotela objeti in se mu smehlja v obraz.

Jezen sem se obrnil stráni ter si mislil:

»Starec je zaljubljen v to ničvredno stvar, ki je res lepa, a svojo lepoto prodá vsakemu, ki jo hoče kupiti.«

»Oče in hči, oba sta izgubljena!« Ta misel mi je rojila po glavi. »Kakó rad bi rešil vsaj Milko! Pa je li res v kaki nevarnosti?«

Zblaznel bi, ko bi vedno le to mislil. Delal sem na vse kriplje, da bi le prej mogel zapustiti Jasno brdo. Le še teden dnij sem hotel tukaj ostati. Jedenkrat še sem moral v precèj oddaljen gozd. Tam sem se moral muditi najmenj dva do tri dni in ker sem slišal, da je blizu dobra krčma, sklenil sem ostati ves ta čas z dóma.

Peruzzijska hiša je bila záme kraj nesreče in sreče. Bal sem se vánjo vsakokrat stopiti in zopet me je nekaj čudnega vleklo na pošto.

Ko sem prišel po góri omenjenem opravilu tretji dan popóldne na Jasno brdo nazaj, nisem se nikjer mudil v vási. Sam sebi bi se bil najrajši smijal, a neka slutnja mi zopet ni dala mirú.

Stopivši na pošto, ni bilo več čuti ónega nemirnega življenja in ropota, kakor te dni. Vse se mi je zdelo zapuščeno.

»Gotovo so že igralci odšli,« rečem sam v sebi. »No, hvala Bogú, jaz se ne bom jokal za njimi.«

Grem v sobo za góste. Notri je sedela za mizo Mina ter ihtela.

»Kaj Vam pa je, Mina?« vprašam jo.

Ona me ostrašeno pogleda.

»Oh, gospod inženir! Milka, Milka. Ali ste jo morda Vi kje videli?« vpraša me jokaje.

»Milko, kje bi jo naj jaz videl?« Pa zazdelo se mi je nekaj ter vprašam: »Ali so igralci že odšli?«

»Oh, ti ljudje so nesreča naša! Milka, Milka, da si nam to mogla storiti!« reče Mina in joče namesto odgovora.

Zdaj sem vse razumel, ne da bi bilo Mini šele treba pripovedovati, »pa, ko so se danes zjutraj vzbudili, ni bilo ni igralcev in ne Milke v hiši. Milka je pač v sobi svoji zapustila kratko pisemce, v katerem piše, da ljubi Jeana in Jean njo, da hoče le njega ljubiti in le ž njim more srečna biti.«

Kakó je slepár to neizkušeno dekletce zvrtohlávil ter je mogel pripraviti do tega koraka, ne vem povedati in tudi nisem zvédel nikoli.

»Kje pa je gospodar?« vprašam še Mino.

»Oh, góri v sobi svoji sedí. Ves dan še ni izpregovoril besedice, odkar je zjutraj zvédel to prežalostno vest. Samó, joka se in ne govori ne briga se za nobeno stvar, kakor bi bil odrevenél. On ljubi Milko, saj je njegovo jedino dete. — Jaz pa tudi jokam ves dan, da že nimam solz.«

Šel sem še k gospodarju. Rekel sem mu, kakó je njegova dolžnost, da zasleduje ugrabnika hčerke ter mu iztrga plen iz krempļjev, toda odkimal mi je le z glavo. Za nobeno prigovarjanje moje ni imel posluha in uvidel sem, da res ni ž njim ničesar opraviti. Jaz pa, tujec, ki je le nekaj dnij gòst bil v hiši, čutil se tudi nisem poklicanega, sam záse brez volje očetove kàj storiti za Milko.

Tisti večer sem šel brez večerje v postelj. V hiši je bilo vse zmedeno. Pa če bi tudi dobil kàj jesti, ni grižljaja ne bi mogel použiti.

Takó tesno mi je bilo pri srci!

V svoji sobi sem sedèl dolgo, dolgo v noč in mislil na Milko. Srce se mi je krčilo in solze so se mi posílile v oči.

Ljubil sem to dèklico. To sem čutil šele zdaj, ljubil sem jo bolj od vseh deklét na svetu. Pa záme je izgubljena na veke!

Kdo bi kàj takega le misliti mogel o Milki? Pa kdo pozna ženo in žensko srce!

Zaspal sem šele proti jutru, ko me iz nemirnega snà prebudí Minino kričanje. Na pol oblečen hitim gledat, kaj se je zgodilo.

Grem v gospodarjevo sobo. Na stolu je sedèl Peruzzi, kakor véčraj, in Mina je klečé pred njim jokala.

Stopim bliže in spoznam, da je poštar mrtev, od kapí zadet.

V krčevito stisneni roki je tiščal majhno fotografijo.

Hudo se mi je zazdelo. — Takó je tedaj ljubil svojo hčer, tako ga je presunila žalost!

Vzel sem mu sliko iz mrtve roke, da jo pogledam — in kaj vidim?

Slika ni kazala Milkinega obraza. — To je Elvira!

Oče tedaj in hči. — Oba je zadela neizprosna usoda.

Zató ga ni prebudilo nič, ko sem mu véčraj govoril o Milki. On je mislil le na Elviro, katera ga je z lahkim srcem zapustila, ko se je naveličala starca. —

* * *

Minilo je morda pet ali šest let, ko sem pred kratkem zopet prišel na Jasno brdo. Zopet je obstal moj voz pred pošto. Hiša je bila še taka, kakor takrat, ko sem prvič prišel v ta kraj. Prestopim prag in grem star znanec v sobo za gòste.

Takoj za mano vstopi Mina. Prav malo se je izpremenila. Prijazno me je pozdravila, kakor svoje dní. Spoznala me pa ni in tudi jaz se ji nisem hotel dati spoznati. Bila je še vedno takó obila in okroglolična, dolga vrsta let ji ni razorala nobene gubè na obrazu.

Po Milki je nisem hotel vprašati, saj sem sam preživel tukaj to žalostno povest.

Mudil sem se le kratek čas na pošti. Moja pot me je danes vodila dalje.

Ko stopim iz hiše na prag, da bi zopet sédel na voz, pride z vrta proti meni visoka temnooblečena dama, vodeča šestletnega dečka s seboj.

Pogledam jo.

Bila je Milka, sevéda le senca nekdanje Milke.

Nje obraz je upal in bled, kakor nema gleda v svet. Nje nekdanj takó iskre oči gledajo zdaj ostró.

Ko se mi je približata, pozdravim jo s klobukom. Ona mi ponosna odkima.

Spoznala me je menda, vsaj zazdelo se mi je, da je nekaj zašvignilo čez resni obraz. Ko je morala mimo mene v hišo, obrnila se je v stran in zaklicala sinu, ki je nje roko izpustil in hotel bóžati konja, ki sta náme čakala:

»Jean, Jean!«

Stopila je k fantu, prijela ga zopet za roko in ga odvédla s seboj v hišo.

»Ali je morda óni nekdanji igralec sedaj tukaj gospodar?« vprašal sem se sam. »Ta fantič je gotov njen in njegov sin, saj mu je tudi Jean ime.«

V vozu mi je hlapec povedal konec te povesti.

Morda jedno leto po smrti poštarja Peruzzija je prišla Milka zopet na Jasno brdo. Slabo je bila oblečena in v naróčaji je imela otroka, jedva mesec dnij starega. Prej baje ni nikdar Mini kaj pisala. Tudi se ne vé, ali je zvédela kaj o očetovi smrti.

Omožena ni, kajti ljudje jo imenujejo še »gospodičino«. Fantiča svojega pa ljubi bolj od vsake poročene matere.

Voznik moj Andrej je sploh ni mogel prehvaliti.

Nje nekdanji ljubimec je prišel tudi pred nekaj leti na Jasno brdo in govori se, da sta se hudó sporekla z Milko. Ostal je jedva pol ure v hiši, kjer je bila poštarica zdaj Milka.

Od tega dné ga ni bilo več videti na Jasnem brdu. —

